

באר התורה / הג"ר יעקב אשר פלדמן, מח"ס 'כתב משה' ושא"ס, ירושלים**פרשת נח****"אֶךְ בָּשָׂר בְּנִפְשׁוֹ דָמוֹ לֹא תֹאכְלוּ"**

המפרכסת אף על פי ששחט בה ישראל שני סימניו, הרי זה אסור לבני נח משום אבר מן החי, עכ"ל.³ **ומבואר בדברי הרמב"ם**, דאיכא אופן דחל על הבשר רק איסור אבר מן החי, ולא איסור בשר מן החי, והוא באופן ששחט ישראל ב' סימנים, דאז איסור בשר מן החי נותר על ידי השחיטה ואיסור אבר עדיין עליה, **ולכן אבר או בשר הפורשים ממנה אסורים לבן נח משום אבר מן החי.**

-ה-

ולהמתבאר דאיכא אופן דאיסור בשר מן החי נותר ואיסור אבר לא נותר, מיושב שפיר לפי"ז מה שהוצרך לאסור בפני עצמו אבר מן החי [אף דבכל אבר ע"כ שיש בו ג"כ בשר], משום דנפקא מינה באופן שנשחטה ע"י ישראל ומפרכסת, דאז איסור בשר מן החי נותר ואיסור אבר מן החי נשאר עליו.

והנה מש"כ הרמב"ם (שם הי"ב) השוחט את הבהמה, אפילו שחט בה שני הסימניו, כל זמן שהיא מפרכסת, אבר ובשר הפורשין ממנה אסורין לבני נח, משום אבר מן החי, עכ"ל.

מבואר בדבריו דאיסור בשר מן החי נותר ע"י השחיטה ואיסור אבר לא נותר. וצ"ב דממה נפשך אם השחיטה מתרת ולכן אין כאן איסור בשר מן החי, א"כ גם איסור אבר מן החי היה לו להיות נותר, וצ"ע.

ונראה דמכיון שסבר הרמב"ם דבהמה בחייה לאו לאיברים היא עומדת, א"כ אין השחיטה מתירה את האיסור אבר מן החי. משא"כ איסור בשר מן החי דבחייה לבשר היא עומדת ע"י במנחת חינוך (השמשות תנב) א"כ נותרת ע"י השחיטה.⁴

-ו-

בספר דגל יהודה (עה"ת, שם בד"ה בשו"ת חתי"ס) כתב, ואפשר לומר לפי מש"כ בחי' הרי"ם (חוי"מ ס"י שמח), דהרמב"ם סובר (מלכים פ"ט הי"ג) דבאבר מן החי חייב בן נח בחצי שיעור, עיי"ש. וא"כ י"ל דכשנפרש אבר מן החי, אזי גם הגידין ועצמות אסורין באכילה, ואף דישאל אינו חייב עליהם, עד שיאכל בשר משהו עליו עמם, אמנם לגבי בן נח אפשר דלא גרע מחצי שיעור, ועובר גם על הגידין, בלא אכילת בשר עמם, עכ"ל.

בחי' הרי"ם (שם בס"י שמח), וברמב"ם הלי' מלכים כתב ג"כ פחות משהו פרוטה בכלל חצי שיעור, לא נאמרו שיעורים לכותים, דסובר דגם באבר מן החי חייב חצי שיעור, ולרש"י משמע דוקא בגזל, וכו', עכ"ל.

* * *

והנה מש"כ בדגל יהודה, בשם החי' הרי"ם בשי' הרמב"ם, דבן נח חייב גם על חצי שיעור, לכאורה מפורש כן להדיא בדברי הרמב"ם.

גם מש"כ דלפי דבריו דחייב על חצי שיעור, יתחייב ג"כ על הגידין והעצמות בלא בשר, צ"ב דלא משום חצי שיעור הוא, אלא משום דלא ניתנו שיעורין לבני נח, וא"כ אף דחייב בפחות מכשיעור, מ"מ בעינן שיהי' בשר גידין ועצמות בהאבר, וכמו בשיעור לישראל, וצ"ע.

לתגובות והערות ולקבלת הגליון 'באר התורה'

a0527677650@gmail.com

³ ועי' עוד ברמב"ם (אבות הטומאות פ"ב הי"א) לענין מפרכסת, שלא נשחטה ע"י ישראל, דחייב עליה משום ב' איסורים, אבר מן החי ובשר מן החי.

⁴ והנה מה שכתב דאבר ובשר הפרשים ממנה אסורים משום אבר מן החי, משמע דאפילו אכל בשר גרידא ג"כ אסור משום אבר מן החי. וצ"ב דהא איסור אבר מן החי הוא דווקא באופן שאכל אבר בשר גידים ועצמות, וכמו שכתב הרמב"ם (מאכלות אסורות פ"ה הי"א-ב). עי' בספרי כתב משה (חי"א ס"י יח) מה שנתבאר בזה בארוכה.

"אֶךְ בָּשָׂר בְּנִפְשׁוֹ דָמוֹ לֹא תֹאכְלוּ" ע"כ (נח ט ד). **ובפ"י רש"י** (שם) בד"ה בשר בנפשו, אסור להא אבר מן החי, כלומר כל זמן שנפשו בו לא תאכלו הבשר, עכ"ל (סנהדרין נט א).

וכ"ה ברמב"ם (מלכים פ"ט הי"א) על ששה דברים נצטווה אדם הראשון וכו', הוסיף לנח אבר מן החי, שנאמר "אֶךְ בשר בנפשו דמו לא תאכלו", נמצאו שבע מצות, וכו' עכ"ל.

-א-

ברמב"ם (מלכים פ"ט הי"ג) וכן חייב [-פ"י בן נח] על אבר מן החי ועל בשר מן החי בכל שהוא, שלא ניתנו השיעורין אלא לישראל בלבד, ומותר הוא בדם מן החי, עכ"ל.

וכ"ה ברמב"ם (אבות הטומאות פ"ב הי"א), נחרה והרי היא מפרכסת וכו', ואבר הפורש מן המפרכסת, אסור לבני נח כפורש מן החי, ובשר הפורש ממנה כפורש מן החי, עכ"ל.

ומבואר ברמב"ם, דבן נח חייב על ב' איסורים: א. איסור אבר מן החי, ב. איסור בשר מן החי.

-ב-

בשו"ת חתי"ס (יו"ד סוף ס"י ע) כתב, ועוד שמעתי וכו', **קושיא ממ"ו הגאון מו"ה נתן אדלר זצ"ל**, שהקשה לו **הגאון שאגת אריה** בעברו דרך פפד"מ, **מאי נפקא מיניה לבן נח בין בשר מן החי לאבר מן החי**, בישראל איכא נפקא מיניה, משהו בשר וגידין ועצמות, אבל בבן נח דלא נאמר לו שיעורא כמ"ש רמב"ם עצמו (מלכים פ"ט הי"ג), א"כ על כל שהוא בשר מן החי נהרג, א"כ מה בין אבר לבשר, ולמה הוצרך רמב"ם לומר, שבן נח מצווה על אבר ועל בשר, עכ"ל.¹

-ג-

ובחי' רעק"א (פסחים כד ב) בד"ה תוס' ד"ה פרט לאוכל חלב חי והא דאמרין בג"ה וכו'. בזכרוננו שהייתי מסופק אם קושייתם על בחייה בכ"ש, או דבמכוון הביאו סיפא דברייתא במיתתה בכזית בלי בישול דומיא דבחייה, אבל על בחייה בכ"ש ליכא קושיא, דכיון דחיוב על הגידים והעצמות אלא דבעינן שיאכל גם הבשר דצריך לאכול כל האבר, ואם היה משכחת אבר בלא בשר היה חייב, וא"כ כשאוכל הבשר חי אף דלא הוי דרך אכילה מ"מ לא גרע מאכילת העצם כיון דסוף סוף אכל כל האבר, **ואם נימא כן, מיושב מה דקושי' מפורסמת בשם הגאון שאגת אריה** עמ"ש הרמב"ם דבן נח מצווה על אבר מן החי ובשר מן החי, והא הרמב"ם כ' דבן נח גם על כל שהוא מוזהר (מלכים פ"ט הי"ג), וא"כ למאי נפ"מ דמוזהר על אבר מן החי, הא בלא"ה חייב משום משהו בשר שבו, **ולפי הנ"ל ניחא נפקא מינה באכלו חי, דמשום בשר מן החי אינו חייב רק (באין) [באם] דרך אכילתו בכך וכו',** עכ"ל.²

-ד-

גם נראה ליישב, על פי מה שכתב ברמב"ם (מלכים פ"ט הי"ב) השוחט את הבהמה, אפילו שחט בה שני הסימניו, כל זמן שהיא מפרכסת, אבר ובשר הפורשין ממנה אסורין לבני נח, משום אבר מן החי, עכ"ל.

וכן כתב (בהיי"ג שם) כל שאסור על ישראל משום אבר מן החי אסור על בני נח, ויש שבני נח חייבין ולא ישראל, שבני נח אחד בהמה וחיה בין טמאה בין טהורה חייבין עליה משום אבר מן החי, ומשום בשר מן החי, ואבר ובשר הפורשין מן

¹ עיי"ש מש"כ בזה, ומש"כ עוד בשו"ת חתי"ס או"ח (ס"י ק"מ בד"ה ולע"ד). **ובשו"ת שואל ומשיב** (תליתאה, ח"א ס"י תב), **ובספר תפארת יעקב** (חולין קכח ב) ד"ה ודע דמדברי כולו.

² עי' עוד בדרוש והידוש (שם) שכי בני"א.